

[Lysholm Christensen]

være nogle fejlskud, og det tror jeg man er nødt til at have en vis tolerance over for. Ikke for det, der skal selvfølgelig være styr på tingene til en vis grad, men der vil altid være nogle projekter ind imellem, som ikke lykkes efter hensigten.

Det ene, jeg mener, der er behov for på området, er altså en form for videnopsamling, og det andet er nogle flerårige bevillinger for de ydelser, vi giver nu. Som nævnt af andre ordførere er det ikke så rart at stå med ansvaret for et projekt og så ikke vide, om man kan fortsætte hen over næste årsskifte, så der er behov for nogle flere flerårige bevillinger; vi er jo allerede i gang ad den vej, men der kan nok gøres mere for at styrke den tendens.

Vi kan ikke støtte forslaget, som det foreligger, og jeg må derfor afvise det, men dog henviser til mine positive bemærkninger, som ikke kvæler enhver god tanke i forslaget.

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Jeg vil gerne starte med at sige tak for debatten. Jeg vil gerne sige tak til ministeren, som foretog en god gennemgang og også gav udtryk for stor forståelse for de tankegange, som ligger i vores forslag, selv om ministeren jo dog korreksede os en anelse omkring det, at vi i vores bemærkninger havde udtrykt, at udviklingsarbejdet ikke har haft en særlig høj prioritering igennem mange år.

Men hvis ministeren kigger videre, så fremhæver vi lige præcis et punkt på dette område, nemlig at der ikke har været praksisforskning; det er det, vi går efter dér. For vi fremhæver netop det, som ministeren også selv fremhævede, at med de mange puljer, som har været i de sidste snart 15 år, har vi taget et stort skridt frem. På den anden side siger vi også, at det, vi føler, befolkningen efterlyser, er – og det er derfor, vi bruger udtrykket, at det er bedre at give folk ressourcer frem for at skabe afhængighed – at vi netop tænker på de menneskelige ressourcer og en understøttelse af dem, og dér har vi »stadig væk lang vej at gå, når vi ser ud over det danske landskab«.

Ministeren fremhævede også, at kommuner og amter havde det svært i den henseende, at de skulle styre udviklingen lokalt. Det er noget af det, der har været afgørende for os. Det er så også rigtigt, som fremhævet både af ministeren og af flere af ordførerne, at det 3-årige forhåndstilsagn er en god ting.

På den anden side har vi også i socialudvalgssammenhæng mødt fortvivlelsen, når nogle falder ned i huller, hvis jeg må udtrykke det på den måde. Det er helt rigtigt, at der er et krav om evaluering, men det er jo kun et krav om evaluering af nogle af disse mange puljer. Derfor har vi fået ideen om udviklingsråd. Jeg kan forstå, at flere ordførere mener, at det er en alt for bureaukratisk ordning. Vi kender jo ordningen inden for andre sagsområder – vi kender den inden for skoleområdet, og vi kender den inden for folkeoplysningsområdet – og derfor mener vi, at den til enhver tid siddende minister kan have brug for et sådant inspirationsforum, som et udviklingsråd kan være.

Jeg vil godt takke samtlige ordførere, for jeg synes, jeg hørte alle sige, at der er god brug for, at denne debat fortsætter. Man kan sætte spørgsmålstegn ved få eller flere dele af den måde, vi har bygget det op på, men for os er der ikke nogen tvivl om, at det her er en vigtig debat, og vi er glade for de positive ord, der er sagt om at føre diskussionen videre, både om delemner og om hele den måde, hvorpå vi socialpolitisk skal agere i de kommende år.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ingrid Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 92:

Forslag til folketingsbeslutning om tilskud til børnepasning.

Af Else Winther Andersen (V) og Pia Christmas-Møller (KF) m.fl.

(Fremsat 19/4 94).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Indledningsvis må jeg erklære mig enig i perspektivet med dette beslutningsforslag, som jo er, at forældre, der selv ønsker at passe deres børn, også skal have mulighed for at vælge dette. Men i samme åndedrag må jeg tilføje, at det jo ikke nødvendigvis behøver at være med økonomisk tilskud fra det offentlige.

Det er langt fra første gang, der er et forslag om tilskud til børnepasning til behandling i Folketinget, og jeg kan i den forbindelse tilslutte mig fru Lone Dybkjærs bemærkninger i en tidligere debat om dette spørgsmål om, at vi ikke skal give tilskud til en hvilken som helst privat foranstaltning, bare fordi man ikke udnytter det offentlige tilbud.

Selv om dette forslag lægger op til, at det er frivilligt for kommunerne afhængig af lokale forhold at indføre et sådant tilskud til børnepasning, ligger der for mig at se bag forslaget et ønske om at skabe ligestilling mellem børnefamilierne og at give forældrene valgfrihed med hensyn til børnenes pasning.

Forslaget indebærer, at forældre kan vælge at bruge tilskuddet til en privat dagpleje eller selv at passe barnet. Men hvorfor skal det offentlige betale forældrene for at passe deres eget barn? Vælger borgere i andre sammenhænge ikke at benytte et offentligt tilbud, følger der jo ikke dermed penge med.

Ud fra indholdet af de tidligere debatter er der ingen tvivl om, at forslagsstillerne ønsker, at der skal gives kommunerne mulighed for at yde et økonomisk tilskud til de forældre, der selv passer deres børn, således at der sker en ligestilling af alle børnefamilier. Hvis den økonomiske ligestilling mellem børnefamilierne imidlertid skal danne grundlag for en reel valgfrihed for forældrene med hensyn til, om barnet skal passes hjemme af forældrene selv eller passes i offentligt dagtilbud, skal tilbudet dog være af en ganske anselig størrelse, da tilskuddet skal kompensere for familiens indtægtstab, selv om der også spares betaling for et dagtilbud. Der vil således blive tale om en endog meget dyr løsning.

Men mest afgørende for regeringen er det, at der ikke kan siges at være valgfrihed for forældre, så længe der ikke er pladser nok i de offentlige dagtilbud. Indførelse af en reel pas-

ningsgaranti står derfor langt højere på regeringens dagsorden.

Hvad er det i øvrigt for en frihed for forældre, som vi taler om? Er det en frihed til at vælge at blive offentligt ansatte forældre? Den tanke synes jeg så afgjort ikke om, ligesom jeg heller ikke kan gå ind for, at der skal ske en betaling for alt.

Når det er sagt, så skal der imidlertid heller ikke herske nogen tvivl om, at regeringen lægger stor vægt på, at der skabes mulighed for, at børn og forældre får mere tid sammen, også for de forældre, der ønsker at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet. I den sammenhæng vil jeg godt henvise til det tværministerielle børneudvalg, som igennem efterhånden flere år har arbejdet med projektet »Bedre sammenhæng mellem familieliv og arbejdsliv«, hvorved der bl.a. gennem fleksible rammer på arbejdsmarkedet skulle kunne blive mere tid til samvær – det er væsentligt – mellem børn og forældre.

Som det sidste er der i dette forår iværksat et projekt omkring familievenlige arbejdspladser. Jeg vil også gerne henvise til, at der gennem forældreorlovsordningen er taget et vigtigt familiepolitisk initiativ, som jo netop sigter på at give forældre og børn mulighed for at få langt mere tid sammen, og især mens børnene er små. Jeg ved godt, at disse initiativer ikke imødekommer alle børnefamiliers ønsker, men de er dog et stort skridt på vejen mod at give forældre og børn det, der er så væsentligt, nemlig mere tid sammen.

Jeg vil slutte af med at udtrykke forståelse for tanken om, at børn og forældre får mere tid sammen, men må afvise det foreliggende forslag.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det er muligt, jeg misforstod socialministeren, men gjorde jeg ikke det, så mente ministeren, at vores lovforslag ville blive meget dyrt.

Det kan jeg overhovedet ikke følge.

Der er tale om, at vi giver kommunerne en mulighed for at beslutte sig for at give forældre, der passer deres børn selv, et kontant tilskud, og det vil jo alt andet lige være et alternativ til offentlige daginstitutioner, og det vil være langt billigere. Mange kommuner slås stadig væk med ventelister, og hvis der så er

[Pia Christmas-Møller]

nogle forældre i de pågældende kommuner, som ønsker at passe deres børn selv, og som bare har brug for en lille bitte økonomisk håndsrækning for at få det hele til at rende rundt, kan man i hvert fald ikke hævde, at det vil være dyrere for kommunerne at imødekomme dette forældreønske, tværtimod er der lagt op til valgfrihed for kommunerne. Vi vil fjerne det forbud, der eksisterer i dag. Der er ikke tale om, at vi pålægger hverken regeringen eller kommunerne flere udgifter; det er alene en udvidelse af valgmulighederne.

Så hvis det er grundlaget for, at ministeren afviser vores forslag, synes jeg, at ministeren og regeringen bør revurdere situationen på baggrund af det, jeg har meddelt her.

Jan Petersen (S):

Umiddelbart er det et ganske enkelt forslag, der ikke fylder så meget, men når man tænker nærmere efter, hvad det kan føre til, når det mange steder hen. Jeg skal prøve at koncentrere min ordførertale om det, der er det væsentlige, når jeg lige har sagt et par ting, som også kunne føre til diskussioner.

Det ene er, at det er et spørgsmål, om vi skal forlade en behovsvurdering ved tildeling af offentlige ydelser i den forstand, at hvis mennesker ikke umiddelbart har et behov, som andre i samme situation har, har de ikke på det nuværende grundlag krav på en offentlig ydelse. Men hvis de så nu gør krav på at få en kompensation for det, hvor går vi så hen?

Jeg har studeret de tidligere debatter om samme emne, og dér er nævnt flere gode eksempler. Biblioteker – nogle køber bøger, og andre låner dem. Skal de, der så køber bøgerne, have kompensation fra staten? Det er én type debat, det kan føre til. Den skal jeg ikke bede om at vi får; det er også et spørgsmål, om forretningsordenen giver hjemmel herfor.

Der er også en anden diskussion, og det er selvfølgelig, hvilket fordelingsystem der skal være, når vi skal have uddelt offentlige ydelser. Skal det gå via individet, der så køber en offentlig eller en privat ydelse som en vare? Det er en enorm stor diskussion om, hvilke veje de offentlige ydelser økonomisk set skal kanaliseres ad. Det er også en debat, som det er et spørgsmål om vi kan håndtere på baggrund af så beskedent et forslag, men der er elementer, der kan føre derhen.

Derfor skal jeg nøjes med at koncentrere mig om det mere principielle, som vi vil fremføre om sagen.

Vi kan ikke støtte beslutningsforslaget. Vi mener ikke, det medfører nogen forbedring af det, som er hovedproblemet for børnefamilierne her og nu, nemlig at de ønsker mere tid sammen med deres egne børn. Vi er enige i den måde, ministeren afviste forslaget på, for skal vi have fat i hovedproblemet – mere tid til børn – er vi nødt til at tage det i en rækkefølge, og dér er det ventelisterne til dagtilbudene, der står først for, hvis vi overhovedet skal tilvejebringe en situation, hvor vi kan drøfte en reel valgfrihed.

Hvis dette forslag skulle betyde, at mennesker med børn får større reel valgfrihed, må vi konstatere, at det heller ikke lever op til den intention. Det, der her fremsættes forslag om, er, at kommunerne får større valgfrihed, men ikke nødvendigvis borgeren, og det er nok en central pointe at få frem her, at dette forslag formodentlig ikke engang opfylder de intentioner, som forslagsstillerne har, så selv om jeg gik ind på grundvilkårene for denne debat, ville jeg ikke engang kunne have støttet forslaget.

Vi ønsker derfor i Socialdemokratiet, at på baggrund af de faktiske erfaringer, vi får i disse år med arbejdstid og familieliv – og ikke mindst med forældreorloven – så må vi drøfte, hvordan vi fremover tilrettelægger et mere humant arbejdsliv for børnefamilierne og gerne på en måde, der giver plads til mere fleksible muligheder, sådan som regeringen også ganske beskedent varsler i redegørelsen om børne- og familiepolitikken.

Det er noget, vi har foran os, og jeg synes ikke, det vil være klogt af os at debattere på så beskedent et grundlag som det, de to partier her har fremlagt.

Derfor noterer vi os i Socialdemokratiet de forslag, andre partier og de forskellige grupper, der i øjeblikket er meget aktive i spørgsmålene om arbejdstid og børnefamilier og enkeltpersoner og andet, og vi noterer os, hvad der sker, for det er en meget spændende udvikling, vi er i gang med, og når de noteringer er foregået hos os og formodentlig en række andre steder, når vi også frem til en dag, hvor vi kan sige, at det vil vi så prøve. Men den tid er ikke kommet endnu. Vi ved for lidt om, hvordan arbejdsmarked, familie og i det hele taget

[Jan Petersen]

samfundet, dagtilbudsudvikling m.v. reagerer på forældreorloven og dermed det første reelle bud, der har flyttet noget.

Når de erfaringer er mere systematiserede, så de er til at bruge til noget, vil vi være i stand til også at komme med nogle helt andre fundamenter for den debat, som vi synes der er brug for.

Dette forslag kan vi ikke bruge til det.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det, der bringer mig på talerstolen, er hr. Jan Petersens indlæg, for jeg mener faktisk, at tiden er inde til at forklare, hvad der er den helt konkrete baggrund for beslutningsforslaget.

Den er, at vi fra Det Konservative Folkepartis og Venstres side meget gerne vil indfri et løfte, som jeg gav på begge partiers vegne til netop hr. Jan Petersen under en debat, vi havde den 18. november sidste år. Det var en diskussion om ventelister til daginstitutioner og dagpleje, som udviklede sig til en mere generel politisk drøftelse om børnenes vilkår, og hr. Jan Petersen sagde, og jeg refererer nu til Folketingets forhandlinger, sp. 2108, 18. november 1993:

»Men det mest fair vil i og for sig være at spørge fru Pia Christmas-Møller, om forslaget bliver genfremsat, for så får vi jo lejlighed til nok en gang at drøfte problemstillingerne og se, om der kan findes sagligt belæg for at skifte mening. Det lover jeg ikke, men det forudsætter da, at vi får et konkret forslag i denne samling, som vi kan tage stilling til.«

Det lovede jeg hr. Jan Petersen at vi ville gøre, og det er så det, der er sket. Vi har forsøgt at imødekomme Socialdemokratiet ved at give forslaget beslutningsformen frem for at fremsætte det som et lovforslag. Netop et signal til regeringspartierne og andre om, at vi er meget imødekommende, og at vi gerne vil i forhandling om det her.

Jeg forstod på hr. Jan Petersen, at han var lidt utilfreds med, at det først og fremmest er kommunerne, der får valgfrihed, og at det ikke dermed er sikret, at forældrene får en valgfrihed, for det forudsætter, at kommunerne benytter sig af deres mulighed.

Det kan jeg godt følge hr. Jan Petersen i, og jeg vil derfor gerne spørge hr. Jan Petersen, om

det er sådan, at hvis vi ændrer på det forhold, sådan at det bliver en pligt for kommunerne at give forældrene en valgmulighed, så de kan få et kontant tilskud, hvis de selv passer deres børn, vil det hjælpe på Socialdemokratiets indstilling til beslutningsforslaget?

Det vil jeg meget gerne høre og i øvrigt også, om der er andre ting. Vi vil gerne i forhandling med regeringen om dette forslag, og det er baggrunden for, at vi har taget det op allerede nu, så jeg håber på, at hr. Jan Petersen vil vise sig lige så imødekommende, som han gjorde den 18. november sidste år.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg havde selvfølgelig forventet, at det på et tidspunkt ville indgå i debatten, og jeg skal så takke for, at man på det punkt indfrir sit løfte; det glæder mig.

Jeg beklager lidt, at vi ikke har fået et egentligt nyt grundlag, for det mener jeg ikke vi har, og jeg må også føje til, at når debatten udvikler sig, som den gjorde sidste gang, gik vi nok lidt uden for det, vi rent faktisk skulle behandle. Det var for så vidt også en opfordring til, at vi skal debattere mange andre forslag, når vi får et grundlag for det. Det har de to partier så indvilget i, og det er jeg taknemmelig for.

Men jeg må som svar på de konkrete spørgsmål sige, at det, jeg sagde i min ordførertale, ikke var på grundlag af debatten, men i al sin enkelthed skyldtes, at vi har gennemgået forslaget ganske sagligt og grundigt, og det var så vores konklusion.

Pia Christmas-Møller (KF):

For selv den mest tålmodige og udholdende kan politik være en prøvelse, for der er vel få steder, hvor Piet Heins tre t'er er mere ramrende end netop i Folketinget: Ting tager vitterlig en tid, navnlig når det drejer sig om at bevæge et fastlåst flertal til at ændre opfattelse i et stærkt holdningspræget spørgsmål.

Det eneste, man ikke må, er at give op. Man skal blive ved og ved, for der er grænser for, hvor længe et nok så fastlåst flertal kan undgå at lytte og forholde sig aktivt til det, der sker ude i befolkningen, og det er præcis baggrunden for, at vi fra konservativ side utråtteligt bliver ved med på alle mulige forskellige måder at kæmpe for børnefamiliernes ret til at

[Pia Christmas-Møller]

vælge nøjagtig den form for børnepasning, som præcis passer til deres individuelle behov og livsmønster.

Vi vil have anerkendt arbejdet i hjemmet, uden at kvinderne skal tvinges hjem til kødgryderne. Vi vil have anerkendt forældrene som de nærmeste til at vide, hvad der er bedst for deres børn, uden at der bliver kastet smuds på pædagogerne, og vi vil have fleksible valgmuligheder uden diskrimination af bestemte forældregrupper. Vi vil kort og godt have anerkendt forældre, som vælger selv at passe deres børn, uden at der kastes vrang på andre valgmuligheder.

Det forekommer grotesk, at disse simple mål om ligestilling mellem de forskellige forældregrupper skal være genstand for årelange ideologiske kampe, men sådan har det desværre været. Jeg er dog fuld af fortrøstning til fremtiden, for det skal nok lykkes at nå målet. Det kan dårligt undgås, for der er som sagt grænser for, hvor længe lovgivningen kan halte bagefter befolkningens holdninger og krav, og her er der virkelig grøde i det.

Flere og flere bliver opmærksom på, at livskvalitet ikke bare er et spørgsmål om penge og jobkarriere. Flere og flere nybagte forældre – og det gælder både mødre og fædre, selv om der fortsat er flest mødre – ønsker at være langt mere sammen med deres børn og selv påtage sig pasningsopgaven. Men præcis her er det, problemerne opstår, for det offentliges økonomiske støtteordninger er vidt forskellige og helt afhængige af forældrenes forudgående erhvervsstatus, og hvilken pasningsløsning der vælges.

Jackpot får man således, hvis man først sørger for at være erhvervsaktiv eller ledig med dagpengere, for så har man ret til forældreorlov og dermed et tilskud på hele 108.000 kr. årligt. Oven i dette beløb kan kommunerne lægge op til yderligere 35.000 kr. Har man flere børn, og er disse børn over 3 år, har man oven i de godt 140.000 kr. ret til halvtidspladser i offentlige børnehaver, hvor man kun maksimalt må betale 30 pct. af det, det koster, og hvis man har flere børn, er det ikke engang beløbet, der så er endnu mindre på grund af søskendebatten.

Forældre, der vælger fuldtidserhvervsarbejde og fuldtids offentlig børnepasning, får også et stort tilskud. En almindelig børnehaveplads koster lidt over 50.000 kr., hvoraf forældrene

igen maksimalt skal betale 30 pct., og igen hvis det ikke bliver mindre på grund af søskendebatten.

I skærende kontrast hertil står den familie, hvor forældrene har fravalgt en fuldtidserhvervskarriere til fordel for familieopgaven. De får ikke så meget som en eneste krone ud over børnechecken, som alle andre også får. Det er simpelt hen dybt urimeligt. Det mindste, man kan gøre, er derfor at ophæve det forbud, der i dag forhindrer kommunerne i at give et kontant tilskud til de forældre, der selv vælger at passe deres børn, og det vil også kunne afhjælpe ventelisterne. Hvorfor skal kommunerne kun have lov til at give dem, der i forvejen får forældreorlovsydelse, tilskud? Det forstår vi ganske enkelt ikke i Det Konservative Folkeparti.

Jeg håber meget, at Socialdemokratiet vil reurdere dets holdning. Allerede mens vi havde regeringsmagten, fremsatte vi sammen med Venstre et konkret forslag, der gav kommunerne mulighed for at give denne forældregruppe et kontant tilskud. Vi kom ikke igennem med det, vi fastholdt forslaget efter regeringsomdannelsen, men også her blev vi nedstemt.

Den direkte anledning til, at vi allerede nu forsøger os igen, er, at vi hurtigst muligt ville indfri et løfte, jeg har givet Socialdemokratiet. Vi håber meget, at den åbning, som den socialdemokratiske ordfører kom med den 18. november sidste år, ikke bliver lukket lige så hurtigt. Vi har brug for ændringer på dette område, og jeg håber meget, at hr. Jan Petersen kan få andre i Socialdemokratiet til at se lidt mere fordomsfrit på hele dette problemområde.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Af hensyn til Folketingstidende og referatet af denne debat er jeg nødt til at sige, at den måde, jeg åbnede debatten på sidste gang, mere skyldtes et hensyn til, at hvis man havde et sagligt forslag, skulle vi dog diskutere det. Det var ikke nogen tilkendegivelse af, at Socialdemokratiet gik ind for, at pengene skulle følge børnene, eller kommunerne skulle have mulighed for selv at afgøre, hvad de ville. Hvis ordførerne fra de to partier vil vide, hvad vi gerne vil på dette område, må I selvfølgelig spørge om det, men der er nok ikke rigtig grundlag for det i dette, der nok lidt handler om noget andet.

Den fg. formand (Ingrid Rasmussen):

Jeg må sige til Socialdemokratiets ordfører, at det stadig væk ikke er tilladt at bruge direkte tale.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg synes, det var bedst, om vi kunne holde debatten i en nogenlunde forsonlig tone, men jeg synes ligegodt det er skrappt at høre Socialdemokratiet sige om vores forslag, at det er usagligt. Det synes jeg er for skrappt! Socialdemokratiet har selv i forbindelse med regeringens forslag om, at kommunerne kan få mulighed for at give tilskud på op til 35.000 kr. til forældre, der i forvejen har fået forældreorlov, givet kommunerne en valgmulighed. Det har Socialdemokratiet selv gjort, men de har alene gjort det over for en bestemt forældregruppe. Nu skulle det så være usagligt, at vi fra Det Konservative Folkeparti og Venstres side fremsatte et forslag, som på præcis samme måde giver kommunerne en valgmulighed for at give forældre, der passer deres børn selv, et kontant tilskud. Det er for skrappt!

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

Overskriften på debatten må være at udvide valgmuligheden for alle, og det bliver den ikke med Venstres og De Konservatives forslag. Det er rigtigt, at det er en modificering af det forslag, vi har mødt i andre udgaver, og en indskrænkning i den forstand, at det er kommunerne, der kan beslutte, om de vil benytte sig af denne ordning. Men jeg har min dybe tvivl om, hvorvidt kommunerne i den nuværende situation vil bruge ordningen, selv om vi forestillede os, at Folketinget vedtog den.

Hvis alle – og lad os lege med det tankeeksperiment – indførte et tilskud på f.eks. 10.000 kr. skattefrit, og noget mindre end det ville jo være grinagtigt, synes jeg, ville det, så vidt jeg har ladet mig underrette, koste omkring 1-1,5 mia. kr., og for halvdelen af det beløb kan vi ifølge KL faktisk få afskaffet alle akutte ventelister, og det tror jeg er det, der ville øge tilfredsheden for en lang, lang række børnefamilier, for lad os ikke glemme, hvad vi også i utallige debatter har repeteret for hinanden, at når småbørnsforældre skal udtrykke ønsker til samfundet, er det faktisk en forsvindende lille

del, der udtrykker ønske om at få løn for at passe deres egne børn. Utilfredsheden på småbørnsområdet gælder i så langt overvejende grad de muligheder, der er for at få børnene ind i en god daginstitution, som ethvert småbørnsforældrepar ønsker at få deres barn ind i enten af sociale grunde eller for at få passet barnet på en forældrene tilfredsstillende måde.

Derfor tror jeg ikke på, at kommunerne vil benytte denne ordning, og generelt socialpolitisk og kønspolitisk er vi, som vi har været tilforn, imod forslag af denne slags og må derfor afvise forslaget.

Tom Behnke (FP):

Det er jo imponerende, at velfærdsstaten nu har så mange tilbud, så omfattende og så udtalte tilbud, at man i Folketinget diskuterer, hvordan man skal betale folk for at lade være med at benytte sig af de mange tilbud, som velfærdsstaten giver. Det er der ikke noget til hinder for, og det er positivt og godt, hvis man har et godt velfærdssamfund, men en velfærdsstat er af det onde, og vi ser her skyggen af velfærdsstatens onde, nemlig at man nu har så mange og så omfattende tilbud til folk, at man er nødt til at betale folk for at lade være med at benytte sig af dem.

Som hr. Jan Petersen spurgte: Hvad bliver det næste? Det er 11 år siden, jeg sidst var på biblioteket; hvor mange penge kan jeg få for at lade være med at gå på biblioteket? Der er kommuner, hvor det kan være svært at skaffe bøgerne hjem til kunderne, når de gerne vil låne dem. Skal man så betale folk for, at de undlader at låne bøgerne på biblioteket? Der vil ikke være nogen grænser for, hvad man kan betale folk for at undlade at gøre, hvis dette forslag bliver vedtaget.

Det svarer lidt til den model, som EF kører, hvor landmændene får penge for at lade være med at malke deres køer, de får også penge for at lade være med at have nogen køer i stalden, og de får penge for at lade være med at dyrke noget på deres marker. Det er en meget, meget dårlig udvikling og tendens at køre videre med, at man igen og igen betaler folk for at lade være med at lave noget, og jo mindre man benytter sig af visse ordninger, des flere penge kan man få.

[Tom Behnke]

Der er i forslaget lagt op til, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at man vil give nogle tilskud, og det er kommunalbestyrelsen, der selv afgør, hvilken størrelse tilskuddene skal have.

Hvis forslaget vedtages, må det være således, at kommunerne selvfølgelig skal gøre det, og så skal man give en bestemt procentsats af, hvad det i øvrigt normalt koster kommunen at drive en institutionsplads.

Fremskridtspartiet foretrækker klart, at der bliver foretaget en lovændring, således at forældrene betaler 100 pct., hvad det koster at få passet børnene. Det vil give en reel valgfrihed; en helt 100 pct. reel valgfrihed. Så kan man indvende, at en børnefamilie ikke har råd til at betale 80.000 kr. eller 100.000 kr. om året for en institutionsplads, men hvem siger, at det skal koste 80.000 kr. eller 100.000 kr. om året at have en børneinstitutionsplads? Det er der ingen der siger, men grunden til, at det koster så meget, er, at forbrugeren, forældrene, ser produktet og sammenholder det med den pris, forbrugeren betaler for produktet, og så er man tilfreds, for det er langt under 30 pct., man betaler. Men hvis forbrugeren skal betale den reelle pris, vil forbrugeren brokke sig og sige: Det kan ikke passe. Men det, man glemmer som forældre, er, at man via skatten faktisk yderligere betaler over 70 pct.

100 pct. forældrebetaling skal selvfølgelig sammenholdes med nogle markante skattelettelser, og vi har i Fremskridtspartiet et konkret forslag om, at man laver et familiefradrag, altså en ordning, hvorefter familien kan bruge børnenes uudnyttede bundfradrag. Vi bliver alle sammen født med et bundfradrag, men det er sjældent, man begynder at bruge af det, før man når op i 15-16-års-alderen og får sig et eller andet fritidsjob. Hvis familien kunne bruge dette bundfradrag, ville den have råd til at betale, hvad det koster. Samtidig ville det betyde, at priserne ville falde på børneinstitutionsområdet, og at konkurrencen ville blive skærpet, når der blev en reel valgfrihed.

Hvis Folketinget absolut vil have, at man i et eller andet omfang skal betale folk for at undlade at benytte offentlige pasningsmuligheder, havde jeg hellere set, at det var foregået ved et fradrag end ved et tilskud. Her er vi for mig at se nået frem til hovedproblemet med dette forslag, nemlig at Venstre og De Konservative er gået på kompromis med sig selv for at få forslaget vedtaget, og det synes jeg er synd.

Jeg synes, det er synd, når vi igennem de sidste 7-8 måneder i den ene meningsmåling efter den anden har kunnet se, at Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet har flertal efter næste valg. Hvorfor ikke vente 5 måneder og så lave den perfekte lovgivning i stedet for at gå på kompromis med sig selv på nuværende tidspunkt? Det synes jeg er synd, og jeg vil gerne have et svar af Venstre og De Konservative på, hvorfor man går på kompromis med sig selv, når vi er så tæt på at kunne se, at vi kan lave lovgivningen, som vi selv ønsker den.

Sonja Albrink (CD):

Efter års tale om reel valgmulighed for forældre til selv at afgøre, hvem der skal passe deres børn, vil jeg gerne fastholde, at den argumentation, der går på, at så længe der ikke er pasningspladser nok til at dække efterspørgslen, er der heller ingen valgfrihed. Så først og fremmest er det en side af sagen, det er vigtigt at få bragt i orden. Det er et af de rammevilkår, der er vigtige for, at forældre kan være på arbejdsmarkedet eller passe den uddannelse, som de er i gang med. Det må være få herinde, der ikke i deres egen kreds kender indtil flere eksempler på, at unge forældre er kommet i en slem knibe, fordi der kan gå både vinter og vår, før de kan få nogle pasningsmuligheder overhovedet.

I den situation er der ikke meget hjælp at hente i, at kommunen kan give et kontant tilskud til, at man passer sit barn selv, for det er jo en pasningsmulighed, man har brug for, og den private dagpleje, man er tryk ved, går man altså ikke lige ud og finder. Var der et kontant tilskud, ville det måske kunne ende med sort betaling for at klare et akut problem, og det vil ikke lige være det, vi ønsker at lovgive for. Jeg tror i det hele taget ikke, der er nogen let løsning på det.

Så siges der fra forslagsstillernes side, at et sådant tilskud skal kunne bruges som en slags lønkomensation til forældre for ikke at være udearbejdende på fuld tid begge to, men der siges ikke noget om størrelsesordenen. Hvor dyrt må det her blive? Hvordan vil det påvirke kommunens forpligtelse ifølge bistanndsloven til at sørge for det nødvendige antal pasningspladser?

Uanset at forældre og børn skal have tid til at være sammen, mener vi ikke i CD, at dette

[Sonja Albrink]

forslag er løsningen, og jeg vil gerne henholde mig til det, som socialministeren allerede har sagt, og meddele, at vi ikke kan tilslutte os forslaget.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det forrige ordførerskifte skete så hurtigt, at jeg ikke kunne nå at markere for en kort bemærkning.

Men naturligvis skal hr. Tom Behnke have svar på sit spørgsmål til Det Konservative Folkeparti og Venstre, og svaret er: En fugl i hånden er bedre end ti på taget. Dette var simpelt hen den mulighed, vi øjnede, da vi fik åbningen fra Socialdemokratiet i november måned sidste år, og den turde vi ikke lade ligge. Det var trods alt for væsentligt et skridt i den rigtige retning til, at vi kunne se bort fra det.

Så det er svaret!

Dorit Myltoft (RV):

I bemærkningerne til beslutningsforslaget refereres økonomiminister Marianne Jelved for at have sagt, at børnepasningsgarantien skal tilrettelægges, så forældrene får en reel valgmulighed.

Jeg er ganske enig i denne betragtning. I mange år har forældre ikke haft en reel valgmulighed, fordi der ikke var tilstrækkelige tilbud om børnepasning. Garantien skal sikre, at der er tilstrækkelige tilbud.

Valgmuligheden ligger bl.a. i, at forældre-kredse eller andre initiativtagere kan oprette børnehaver og lignende efter reglerne om puljeordninger. Dette kan sammenlignes med, at vi både har folkeskole, private skoler og frie skoler.

Beslutningsforslaget berører to hovedområder:

For det første hvordan vi bedst muligt sikrer børnefamilierne ordentlige levevilkår. Forældrene har ansvaret for deres børns forsørgelse og opdragelse. Derom er der ingen tvivl. Børnehaver er samfundets tilbud til forældre, som på grund af arbejde har behov for at få børnene passet; orlovsordningerne skal ses som en måde at få mere tid sammen med børnene på.

Erfaringerne fra orlovsordninger og kommunernes børnepasningsgaranti kan forhåbentlig give os retningslinjer for at kunne leve op til sloganet, der lyder, at familieliv og arbejdsliv skal kunne hænge sammen.

For det andet omhandler beslutningsforslaget lønkomensation til dem, der selv passer deres børn.

Jeg savner en beskrivelse af de rettigheder og de pligter, som i givet fald skulle knyttes til denne form for overførselsindkomst, der gør den sammenlignelig med andre former for overførselsindkomster, en komensation, der kan opfattes som dækkende en udgift, man ikke har.

Jeg tillader mig at gå ud fra, at forslagsstillerne ikke prøver at antaste princippet om den gensidige forsørgelsespligt.

Det Radikale Venstre kan ikke støtte beslutningsforslaget.

Lysholm Christensen (KRF):

Principperne i beslutningsforslag nr. B 92 er ikke udtryk for nogen ny politisk tænkning hos forslagsstillerne, Venstre og De Konservative. Partierne har tidligere fra denne talerstol udtalt sig positivt om tilskud til privat børnepasning.

Det samme kan siges fra mit politiske bagland i Kristeligt Folkeparti. Det fremgår jo tydeligt af tidligere debatter, af vore programmer og senest af en udtalelse fra vort nylig afholdte landsmøde.

Det er fortsat en vigtig sag for os at arbejde for en lovgivning, som giver forældrene reel valgmulighed med hensyn til børnepasning og mulighed for mere tid for forældre og børn til at være sammen, men det er også vigtigt for os at finde en løsning for de forældre, der har valgt at passe deres børn selv, også uden at være tilmeldt arbejdsmarkedet.

Jeg noterer mig derfor med tilfredshed, at man i Venstres og De Konservatives gruppeværelser tænker i de samme baner, for man kan vel gå ud fra, at det er to samlede partigrupper, der står bag ved nr. B 92.

Jeg har lært forslagsstillerne bag nr. B 92 at kende som seriøst arbejdende parlamentarikere, men jeg må sige, at fremsættelsen af dette forslag på dette tidspunkt har slået skår i min tillid på dette punkt. Jeg er blevet lidt i tvivl om seriøsiteten, for det at fremsætte et beslutningsforslag på dette sene tidspunkt og få det til behandling 3 uger før Folketingets sommerpause er vel ikke helt forsvarligt.

Nu er det lidt ærgerligt, at Venstres ordfører, fru Eva Kjer Hansen, har forladt salen, men

[Lysholm Christensen]

hun skulle tilsyneladende passe andre opgaver. Men jeg hørte for cirka 2 timer siden fru Eva Kjer Hansen sige, at det var meget uforvarligt af socialministeren at fremsætte et lovforslag på dette sene tidspunkt, så det skulle hastes igennem i sidste øjeblik. Men er det ikke det samme, der gør sig gældende her? Det kunne jeg måske spørge den tilstedeværende ordfører for partiet Venstre om. Skal der virkelig gå et halvt år, før man kan fremsætte et beslutningsforslag på 7 linjer, oven i købet et forslag, som ikke er forsynet med konsekvensberegninger på hverken det økonomiske eller det administrative område?

Det er netop et halvt år siden, vi sidst havde en debat om spørgsmålet her i Tinget, så der har været masser af tid til at fremsætte et forslag som dette, og med de ressourcer, man har til rådighed i de to partier, skulle det vel have været muligt at præstere noget mere på det halve år. Men han har måske ret, den tv-journalist, der sagde forleden, at V og K har langt større vilje til at gøre noget ved denne sag, når de er i opposition, end når de er i regering, og at det kneb gevaldigt for disse partier, da de havde ministerposter.

Jeg har forstået, at specielt partiet Venstre ønsker at afskaffe orlovsordningerne ved først give lejlighed. Hvordan hænger det sammen med, at man den ene dag udtaler, at forældrene skal have en valgmulighed med hensyn til børnepasning, og straks efter siger, at der skal ske en kraftig indskrænkning af mulighederne for, at de samme forældre kan få orlov? Det hænger ikke sammen, og hvor er konsekvensen?

I socialministerens nyligt udkomne børne- og familiepolitiske redegørelse står der mange positive ord om familiepolitikken, og jeg vil citere en enkelt passus:

»Der synes dog at være en tendens til, at flere og flere forældre i højere grad vælger at passe deres børn selv. Regeringen finder det vigtigt, at der er mulighed for dette.«

Den melding er vi glade for. Det mål vil vi forfølge i vort fremtidige politiske arbejde, og derfor kan jeg kun udtrykke min glæde over, at de samme tanker trives i to borgerlige partier. Med fælles hjælp og god vilje skal det nok lykkes at få den sag i hus en dag. Spalterne i Folketingstidende fortæller i det mindste mange steder, at de to partier tænker positive tanker

om sagen. Det er bare ærgerligt, at det taktiske spil kaster en tvivlens skygge ind over denne vigtige sag i dag.

Vi medvirker gerne til en konstruktiv udvalgsbehandling, men vi må afvise beslutningsforslaget i dets foreliggende form.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg håber, at det sidste, hr. Lysholm Christensen sagde, står til troende og ikke bare er noget, man skal sige for at komme pænt ned fra talerstolen. Jeg håber virkelig, at Kristeligt Folkeparti vil gå konstruktivt ind i udvalgsbehandlingen af dette beslutningsforslag. Men tvivlen melder sig, eftersom hr. Lysholm Christensen allerede for nogle dage siden i Jyllands-Posten varslede, på hvilken måde Kristeligt Folkeparti vil afvise vores forslag, og det skete under mellemrubrikoverskriften »En pinlig sag«:

»Det er lidt pinligt for os at stemme imod, men vi skal nok finde en undskyldning. Vi kan altid dække os ind under, at Venstre ikke gennemførte det, da de sad i regering, siger Henning Lysholm Christensen.«

Ærlig talt: Jeg troede ikke, at Kristeligt Folkeparti og hr. Lysholm Christensen selv ville lægge op til den diskussion i dag. Men det gjorde hr. Lysholm Christensen jo helt præcist ved at sige, at Venstre og Det Konservative Folkeparti ikke mente noget alvorligt om sagen, da vi havde magten. Det passer ganske enkelt ikke, og det ved hr. Lysholm Christensen også. Vi stillede et konkret lovforslag, mens vi havde regeringsmagten. Vi regnede ikke med, at vi stod foran et valg, vi regnede ikke med, at der skulle komme en Tamilsag, som skulle vippe os af pinden til fordel for Socialdemokratiet. Vi regnede med, at vi kunne skabe et politisk flertal for forslaget, fordi det var udtryk for sund fornuft, og Kristeligt Folkeparti støttede jo også forslaget dengang; det skal ikke være usagt.

Men at vi mener det dybt alvorligt, og at vi har kæmpet for det i masser af år, skal hr. Lysholm Christensen ikke slippe godt fra at bortforklare eller prøve at drage i tvivl. Det synes jeg simpelt hen er for ringe, og jeg kan godt sige til hr. Lysholm Christensen, at jeg har forsøgt at få fat i Kaare R. Skou, som formastede sig til at videreformidle misforståelsen via tv.

Else Winther Andersen (V):

Jeg vil gerne starte med at beklage her fra Folketingets talerstol, at man har sprunget Venstres ordfører over i talerrækken, men jeg skal prøve at samle trådene her til sidst vedrørende dette beslutningsforslag.

Jeg kan starte med hr. Lysholm Christensen – hvis ellers han har tid til at høre efter, han var den sidste ordfører, og derfor er det også ret logisk, at det er her, jeg tager lidt fat – som sagde, at Venstre og De Konservative er bedst til at fremsætte et sådant forslag, når de ikke er i regering. Jamen det er jo lige nøjagtig det modsatte, der er tilfældet. Vi burde snarere være blevet beskyldt for, at vi gik ind for genbrug, og det havde været mere rimeligt, for her er jo tale om genfremsættelse af et forslag, som blev fremsat, da vi var i regering.

Det er ganske rigtigt kommet frem på et sent tidspunkt; men det er vi jo ligefrem blevet bedt om, for økonomiminister Marianne Jelved har meldt klart ud, at vi skal se på nogle mere fleksible børnepasningsmuligheder, og i den sidste weekend hørte vi fra Kristeligt Folkepartis landsmøde, at man går meget stærkt ind for at styrke familien og børnepasningen ved at give en reel valgmulighed. Derfor synes jeg nok, at forslaget er fremsat på et meget rigtigt tidspunkt.

Men ellers må vi sige, at baggrunden for, at dette beslutningsforslag er blevet fremsat, er den meget store forskelsbehandling af de forældre, der benytter de offentlige tilbud, og de forældre, der vælger at passe deres børn hjemme eller måske ønsker at få dem passet ude en del af dagen og derfor opretter nogle private pasningsordninger. Vi mener det virkelig reelt, når vi gerne vil være med til at ligestille forældrene. Der er jo virkelig stor forskel rent pengemæssigt. Vi ved, at det offentlige tilskud er op til 80.000 kr., og det kunne da være, at hvis forældrene fik det tilskud, kunne de gå ned i arbejdstid og få reelt forbedrede muligheder for at være sammen med deres børn.

Der er ingen tvivl om, at der i øjeblikket er meget stor grøde – altså udtryk for, at det spirer og gror, og det er altid positivt – når det gælder om at finde frem til andre børnepasningsmuligheder, end vi kender i øjeblikket. Det fremgår af, at forældrene siger: Vi vil hellere selv have lov til at passe vores børn, og vi vil selv have lov til at bestemme, hvem de skal

være sammen med i løbet af dagen. Derfor tror jeg også, at der i de kommende år vil opstå en del nye former for legestuer og en del nye former for samvær for de børn, der bliver passet i hjemmet af deres forældre, og den udvikling kunne vi være med til at styrke ved at give forældrene nogle reelle valgmuligheder.

I øvrigt vil jeg gerne sige tak for de positive bemærkninger, der er faldet om beslutningsforslaget, og jeg oplever sådan set, at der også her i folketingssalen er en vis bevægelighed. CD og De Radikale var ikke helt firkantede, selv om de afviste forslaget, men sagde noget i retning af, at det kunne da godt være, det var noget, der skulle betragtes på længere sigt, og at der er noget, som måske skal gøres på en anden måde, og jeg synes, det lover godt for det kommende udvalgsarbejde.

Men jeg kan ikke lade være med at trække en anden ting ind, og det er søskenderabatten i de offentlige pasningstilbud, som i den grad er en bremseklods for, at man kan tænke noget mere fleksibelt og også tænke i nogle alternative pasningsformer. Hvis man kunne få tingene brudt op og finde frem til en anden form for søskendebetaling end i dag, tror jeg også, vi kan få et andet og bedre børnepasningssystem.

Jeg håber, at vi med udgangspunkt i den debat, vi har haft i dag, kan få en god debat i udvalget, og at vi kan få flyttet nogle grænser på hele dette område.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 255:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Forvoldelse af fare for smitte med livstruende og uheldredelig sygdom).